

vestnik

GLASILO DOMOBANCEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH
BORCEV

NOTICIERO DE SAN MARTIN

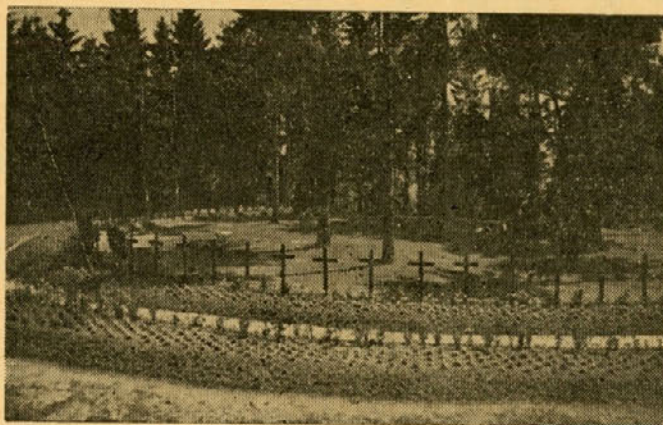
REGISTRO NACIONAL Nº 393.650 - 2-X-1952

III. LETO

San Martín, 1. novembra 1954

Štev. 9-10

VERNE DUŠE^v

Pokopališče domobrancev — Orlov vrh na ljubljanskem gradu

Ko se pri nas narava pripravlja k zimskemu počitku, ko je polje prazno, gozdič je že obletel, ptički so utihnili, ko že diši po mrliškem naličju, ki se pregrne čez obraz zemlje, tedaj pride trenutek, ko na Vseh svetnikov dan od-

grne sveta Cerkev zagrinjalo večnosti: uzremo v duhu vere brate in sestre v večnem veselju, miru in pokoju — slišimo njihove slavošpeve troedinemu Bogu za neizmerno plačilo, ki ga uživajo, odgrne se kraj vic, kjer uzremo duše v očiščevalnem ognju v slavošpevih Bogu, da so rešene groze pekla, pa tudi čujemo mile prošnje trpečih duš, pomagajte nam, rešite nas vic! Takrat pa tudi zemlja odgrne svoje srce in se veseli z veselimi, joka s trpečimi. Slovenska mati pa speče oprešce, ki jih deli vbogajme potrebnim, češ „pa molite za duše v vicah! Vas in trg, mesto in zadnje selo se ogrne v črnino, množica gre v hram božji k sv. daritvi, ki biljam, k pridigi za mrtve, na božjo njivo gre z vencem, ki ga z vso občuteno ljubeznijo do svojih dragih pokojnih polaga na njih poslednje domove, lučice prižiga in kleče pošilja svoje vzdihne v nebo za njihovo pomoč. In lažje jim je, dvigajo se potolaženi v zavesti, da so storili, kar Bog nam daje v pomoč za olajšanje na onem svetu! In hite domov, da v mraku pred Vernimi dušami zmolijo tri rožne vence „za rešitev duš v vicah“. Takrat pa zaskelijo na novo nezaceljene rane v trpečih srcih in ljubečih dušah

izgube bratov in sestra, sinov in hčera, sorodnikov in znancev, prijateljev in ob spominu prezgodnje smrti, pretežke izdanih src ob grozni revoluciji komunističnih pokoljev. Spetejo zanje venec — kje je grob. Pokleknili bi radi, a kje je zemlja, kjer prhnijo naši predragi vaški stražniki, naši nepozabni domobranci, protikomunistični borci in žrtve, tisoče in tisoče jih je! — „Kje ste? kližejo objokani njihovi dragi. Ni še sproščena slovenska zemlja, da

bi poiskali blagoslovljeno prst z ostanke nepozabnih žrtev. Ni še prostora za njih križ, venec in lučko na njih poslednjih domovih za te verske in narodne mučence in mučenice. — Spominjajmo se jih tudi mi, naj ne bo med nami nikogar, ki ne bi vsaj male molitve poslal k Bogu in Mariji za njihovo večno sreča, kolikor jih je še ni deležnih! Gospod, usmili se jih, daj jim večno plačilo v Svojem naročju!

MRTVI ČUVAJI

Spominjamo se prodanih in pobitih, a nikdar premaganih domobrancev. Naš spomin nanje pa ni več samo žalost in čustveno objokovanje, temveč spomin slave in zmage, sproščene in v svobodo hrepeneče misli. Če bi slovenski narod do leta 1945 sploh še ne imel svoje zgodovine, bi zadostoval en sam list sijajne domobranske borbe in žrtve, da se uvrsti v družino svobodnega občestva; če bi Slovenci sploh ne bili v svetu priznani kot narod, bi smrt naših borcev kriknila narodom resnico o naši samobitnosti o naši pravici, da kot narod živimo in se ohranjamo na koščku zemlje, blagoslovljene od Boga.

Slovenski domobranci so s svojo krvjo pisali zgodovino najstrahotnejših, a najveličastnejših dni slovenstva in človeštva; s svojimi prestreljenimi in pobitimi telesi so gradili meje slovenske domovine in prostosti. Njih kri živi in se pretaka v osrčju slovenske zemlje in dokler bo naš narod iz te zemlje črpal moč in ljubezen, vse dotlej ga komunizem ne bo mogel zaslužniti in uničiti. Strelj pušk in rafali mitraljezov lahko ubijejo telo, ne morejo pa ustaviti misli in svobodi sijajnega poleta. Zato je danes komunizem v domovini samo uradnik in birič tuje sile in ideje, resnično priznani gospodar in vladar Slovenije pa je svoboden, protikomunističen narod, ki se doma in na tujem klanja spominu mrtvih domobrancev in vseh tistih, ki so padli v obrambi slovenstva in njegove svobode. Narod, ki črpa moč in odpor iz ljubezni do domovine in zemlje ter prisluškuje utripom srca Slovenije, pri-

čakujoč véliko uro, ko jim bo ta zemlja dala povelje za nov pohod v svobodo.

Ta dan svobode bo gotovo prišel, kajti domobranci še niso mrtvi. Njih kosti trohne v neznanih grobovih in kraških jámah, a njih misel živi. Misel sijajne prostisti, ki klije v duši naroda in poraja vsak dan nove borce. Ne delamo si utvar, da so domobranci vojska kralja Matjaža, ki spi pod goro Peco, ki pa bo vstala in osvobodila narod. Ne! Mi vemo, da so mrtvi in da ne bodo vstali prej kot mi vsi: na veseljni dan. Vemo pa tudi, da po svoji borbi in smrti žive v naših srcih, v naših spominih in da je njih daritev oporoka za nas: nadaljevati boj, ki ga oni niso imeli časa dokončati, uresničiti njih svetli cilj svobode, za katerega so umirali. V tem pa so živi bolj kot kdajkoli prej, v tem so domovine mogočni mrtvi čuvarji!

IGOR

NIKDAR VEČ

Tam pod goro moja vas,
zrl sem vsaki dan v obraz
dobri deklici — — —

In pod noč, ko plahi ptiči,
so zaspali med grmiči —
sanjal sem o njej — — —

Pa odšla je v temno noč, —
sama, sama plaka joč — — —
sredi velemesta — — —

Ah, nikdar jo več ne srečam,
dvome v srcu še povečam — —
na zgubljeni maj — — —

Jošt

v ČRNI DAN ZA SLOVENCE

Komunisti so zagrešili novo izdajstvo nad slovenskim narodom. Prodali so Trst Italijanom za Judeževe groše. Prodali so Italijanom tudi slovensko obalo od Devina do Trsta, ob kateri biva slovenski rod nad 1200 let. Čez nekaj let ne bo tam nobenega slovenskega ribiča več. Izgubili smo prelepe slovenske vasi v okolici Trsta, izgubili kos najlepšega morja — slovenskega morja, na katerem so plule in še plovejo slovenske jačnice (odtod ime Jadransko morje!). In vse to smo izgubili po zaslugi komunizma in njihovih oprod Tita, Kardelja in drugih.

V devetih letih, ko so se naše domovine poialstili komunisti, smo izgubili vso Koroško, Gorico z lepim delo Goriške in sedaj še Trst z njegovo okolico. Še naprej pa so ostali pod tujčevo peto Slovenci v Porabju, okoli št. Ilja in Beneški Slovenci, za katere so se preje komunisti širokoustili, da jih bodo „osvobodili“ in združili z domovino.

Kaj smo Slovenci zahtevali?

Tržaško vprašanje je predvsem slovenski problem, potem pa tudi mednarodno politični problem. Na pravični rešitvi tega problema so življenjsko zainteresirani predvsem Slovenci in zato bi morali biti Slovenci vprašani, kako naj se reši tržaško vprašanje. Pa jih ni nihče vprašal, kakor da so živina, za katero barantajo mešetarji.

Kljub temu, da Slovenci nismo bili vprašani, pa smo vendarle povedali svoje mnenje in svoje zahteve vsemu svetu. Vsi protikomunistični tržaški Slovenci, vse slovenske protikomunistične stranke v emigraciji, skoraj vse slovensko časopisje v emigraciji je zavzelo jasno in odločno stališče, ki se glasi:

1. Določbe jugoslovansko-italijanske mirovne pogodbe, ki vsebuje neodvisnost in integriteto tržaškega ozemlja, ter vsi tozadevni dogovori se morajo spoštovati.

2. Na tako ohranjenem svobodnem tržaškem ozemlju, ki je edina rešitev v duhu mednarodnega prava in evropske-

ga sodelovanja, se mora prebivalstvu celotnega tržaškega ozemlja zagotoviti neomejeno uživanje demokratičnih pravic in svobodnin.

3. Pri kakršnih koli mednarodnih razgovorih o mednarodno pravno veljavni spremembi statuta STO zahteva načelo pravičnosti, da prebivalstvo tega ozemlja v skladu z listino Združenih narodov, tudi soodloča o usodi tega ozemlja, na način, ki ga samo želi.

To smo zahtevali in o zahtevamo mi svobodni Slovenci.

Kakšna pa je bila politika jugoslovanskega komunističnega režima?

Pristal je na pogajanja o STO in je s tem zavrgel mednarodno pogodbo in si tako izbil iz rok najmočnejše orožje, ki ga je imel zoper priključitev Trsta Italiji. Kajti jasno je bilo, ako pride do delitve, bo Trst pripadel Italiji. To pa pomeni počasno uničenje vsega, kar je še slovensko v Trstu in okolici.

Zakaj so komunisti to storili?

Zao, ker je Trst sedež protikomunističnega odpora. Zato je bilo treba te italijanske roke.

In še zato, ker grozi gospodarski polom v Jugoslaviji obstanku sedanjega režima. Za judeževe groše, za dolarska posojila, se je Tito javno odpovedal Trstu. Zaradi lepšega in zaradi videza je napravil pred meseci komedijo ob meji, potem pa je tudi še samo radi videza zahteval nekaj popravkov meje. Dejansko pa je Trst prodal.

Del našega naroda je zopet padel v sužnost. In v to sužnost ga je prodal komunistični režim v Jugoslaviji.

Kako prav smo imeli komunistični borci, ki smo že pred trinajstimi leti stopili v neizprosno borbo s protinardnim komunizmom. Te borbe še ni konec. Še nam komunizem uničuje našo domovino in prodaja njene dele našim sovražnikom. Toda mi teh kupčij ne priznamo. Ko pride čas bomo obračunali s komunizmom in zahtevali svojo zemljo nazaj!

DEJANJA GOVORE

KOMUNISTIČNE ŽRTVE V TRŽAŠKI OKOLICI

Slovenci imamo celo vrsto Katynov. Z imenom Katyn (ki izhaja od imena poljskega mesta Katyn kjer so odkrili ogromno grobišče poljskih častnikov, ki so jih umorili komunisti) zaznamujemo tista skupna grobišča, v katerih so pokopane komunistične žrtve. Tako slovenski Katyni so v Kočevskem Rogu, na Teharjih, v Hrastniku, v Kočevju, na Grčaricah, v Turjaku, v Velikih Laščah, v Mozlju, v Podutiku in še na številnih drugih krajih.

Nedavno pa je bil odkrit nov Titov Katyn v neposredni okolici Trsta. Veliki ilustrirani hamburški časopis „Der Stern“ je v svojih dveh številkah z dne 18. in 25. julija prinesel obširen popis in mnogo fotografij jam in prepadov iz tržaške okolice, v katere so zmetali Titovi komunisti nekaj tisoč Slovencev, Nemcev, Italijanov, mož, žena in otrok. Vse to se je zgodilo spomladi leta 1945.

Omenjeni nemški časopis prinaša izpoved nekega nemškega vojaka, ki se je čudežno rešil, ko so ga komunisti gnali zvezanega z žico s stotinami drugih žrtev proti Bazovici, kjer se nahaja prepad, globok 115 metrov. Ta vojak (Günter Schlappa) je videl, kako so partizani pripeljali zvezane žrtve do roba prepada in so jih nato žive vrgli v jamo. V tej jami so našli ogromno množino kosti. Časopis prinaša fotografije, kako dvigajo iz jame te kosti in slike velikih kupov teh kosti, ki so jih dvignili iz teh prepadov.

V drugem poročilu pa prinaša omenjeni nemški časopis poročilo o neki drugi kraški jami pri Gropadi, ki je oddaljena od Trsta okoli 10 km. Ta jama je globoka 72 metrov. Ker se nahaja

ta jama na jugoslovanski meji, so jo morali previdno preiskovati. Ponoči so se preiskovalci spustili na dno jame, kjer so našli velik kup človeških okostnjakov, jih fotografirali in nato slike izročili angleškemu častniku v Trstu. V tej jami so našli tudi truplo nekega dekleta, ki je nedavno izginila. Izsledili so sedaj krivca v osebi partizanskega funkcionarja Danila Pertota, ki je to dekle umoril in vrgel v prepad zato, ker ga ni ljubila. Po tem odkritju so postale angleške vojaške oblasti popustljivejše in so dovolile da se pregledajo tudi ostale kraške jame, ki se nahajajo v coni „A“.

Uspeh teh preiskav je bil naravnost grozen. Skoraj prav v vseh jamah so našli kupe komunističnih žrtev. Nekaj so jih mogli identificirati, večina pa je ostala nepoznana. Titove oblasti so vse poskusile, da bi se prenehalo preiskovanje teh jam, zlasti ko so začeli preiskovati veliko jamo bivšega premogokopa blizu Bazovice. Jama je bila globoka 230 metrov. Toda, ko so se spustili vanjo preiskovalci, so prišli samo do globine 138 metrov. Znašli so se na kupu razne municije, avtomobilskih delov, kamenja itd. Pod tem pa se je nahajala gora trupel. Po mnenju teh preiskovalcev in v zvezi z izjavami okoličanov, ki so opazovali nečloveško divjanje partizanov spomladi leta 1945, mora biti v tej premogokopni jami najmanj 1.500 žrtev. Zavezniške vojaške oblasti pa so celo prepričane, da je v tej jami okoli 3.500 trupel. To sklepajo iz podatkov, ki so jih v teku let zbrale s pomočjo raznih očividcev in statistik izginulih oseb v Trstu in okolici.

Ko so hoteli to jamo ponovno preiskati, to ni bilo mogoče, ker je bila zastražena po angleških vojakih, ki niso dovolili vstopa vanjo. Slovenski in italijanski napisi so najstrožje prepovedovali približati se jami. Titovo posredovanje je torej rodilo uspeh. — Toda tudi to prikrivanje zločinov ne bo imelo nobenega uspeha. Danes svet že pozna komunistične metode likvidiranja svojih nasprotnikov. Prej ali slej bo moralo biti to azijsko početje pravično kaznovano.

Knjižna založba „Slovenska Beseda“ in „Vestnik“ bosta v okviru sedanje možnosti izvršila svojo narodno dolžnost ob hudem udarcu, ki je zadel naš slovenski narod in slovensko zemljo z nasilnim posegom v naravne, narodne in historične pravice Slovencev z odvzemanjem Trsta!

PRED DEVETIMI LETI

Pred devetimi leti so na vetrinjskem polju stopali na angleške kamijone naši junaki-domobranci v trdnem prepričanju, da jih popeljejo v Italijo, kamor so nekaj časa preje odpeljali druge protikomunistične borce iz Primorske. To trdno prepričanje, da gredo v Italijo, je nastalo na podlagi jasnih in odločnih izjav visokih angleških voj. krogov slovenskim zastopnikom. Te izjave pa niso bile resnične. Slovenske narodne vojske niso peljali v Italijo, ampak na jugoslovansko mejo in jo tam izročili komunističnim partizanom. Izročeni je bilo okoli 12.000 oseb. Ogromna večina vseh teh je bila v kratkem času nato zverinsko pobita.

Ko je bil pozneje angleški ministrski predsednik Churchill vprašan, kaj mu je znanega o izročitvi 12.000 domobrancev jugoslovanskim komunističnim partizanom in o njihovem pokolju, je Churchill odgovoril, da „je bilo res izročeni Titu okoli 600 kolaboracijonistov“.

To so suha zgodovinska dejstva. To so taka zgodovinska dejstva, ki jih slovenski narod nikdar pozabil ne bo. Ta dejstva so mejnik v slovenski zgodovini, so dogodek, ki pomeni največjo narodovo tragedijo, pa obenem tudi začetek narodove nove dobe.

Niso še vse solze posušene. Še je ža-

lost v srcu mater in očetov, ki so izgubili svoje sinove; še se utrne solza ženi, ki je izgubila moža; še se z bridkostjo spominjajo sirote svojega očeta. Razumljivo in naravno je to, in nima prav tisti, ki pravi, da je bilo že dovolj joka in solza in da je nastopil sedaj čas dejanj. Kdor je izgubil svoje najdražje, tega ne more pozabiti in ne hote se mu orosijo oči. In za ves slovenski narod bodo dnevi vetrinjskih dogodkov — dnevi narodne žalosti. Ni pa s tem rečeno, da bi se morali vdajati zgolj žalosti in da bi zaradi te žalosti pozabil na vse drugo in opustili tista dejanja, ki naj naš narod rešijo iz spon komunističnega sovraga.

Osvoboditev naše domovine je naša prva in najvišja naloga. In kakor je kosovska tragedija dala Srbom tistega silnega zagona, ki jih je potem rešil turškega jarma, tako mora nam Slovincem dati vetrinjska tragedija dovolj moralne sile, da se bomo z neprestanim vztrajnim delom in v bratski edinosti pripravljali na svojo veliko nalogo — na osvoboditev naše domovine. Opustiti moramo vse, kar bi našo notranjo moč slabilo, opustiti vsak prepir in vsako še tako malenkostno neslogo. Ni sedaj čas za osebne razprtije, sedaj je čas, da združimo svoje napore v pripravah za velika dejanja.

TITOVCI RABIJO DENAR -- LE KJE VZETI?

CEK

Komunistični nenasitnosti po tujem imetju niti sami komunisti ne najdejo kraja. Stari postopači, delomržeži, potepuhi in falirani študentje, ki sedaj vladajo Jugoslavijo, žro težke milijone, ki jih jih od časa do časa daruje Sev. Amerika za njih dvolično igro med zapadom in vzhodom. Račun te igre in „političnih naslonitev“ ne plačuje severno ameriški davkoplačevalec kot vesoljni tisk objavlja, temveč ta samo posoja. Plačuje jih in jih bo plačal ubogi Slovenec, Jugoslovan — da nes v Trstu in na Koroškem, jutri pa v Mariboru, Novem mestu in Ljubljani, Vsak dolar „šenkan“

kravjim pastirjem progresivne demokracije, bo v bodočnosti odtrgan od dojenčka pa do sivega starčka, od lačnih ust. In odtrgan mu bo s silo in obrestmi. Amerikanci so večali svojo državo z nakupi zemlje od Francije (Luisianna), Španije (Novi Mexiko in Texas), od Rusije (Alaska) itd. Naši „politiki“ prodajajo zemljo in z njo svoje brate Avstriji in Italiji, Koroško, Goriško, Trst, Benečijo. Ni jim mar lastne zemlje in matere, oni potrebujejo danes denar! Jutri bodo potisnjene naše meje na današnje črte in po laškem mišljenju jim pripada vse do Postojne in Reke njih

„tierra italianissima“ s slovenskimi, „ščavi“ schiavi). Kdo pa more dokazati, da jim ne pripada že tudi „Provincia di Lubiana“, katero žele že danes braniti laški heroji pred ruskim vdorom. In kjer se Lah usidra, tam ga hudič ne premakne. Naši politiki se pa gredo dalje „diplomacijo“.

Požgali so pol domovine in pobili desetisoče. Izsekali gozdove in prodali rudnike. Grade hidrocetrane in izseljujejo kmete. Zapirajo ljudi in plenijo njih premoženje.

Ni jim dovolj dolarjev, zmanjkalo je gozdov in slabe nihče ne kupuje. Ostala jim je imovina onih, katerih kosti trohne po brezdnih in jamah. Skozi deset let trobijo v svet o „belogardističnih lažeh“ in Churchill ji mpomaga s trditvijo o vrnitvi kakih 600 SS-ovcev. Njih priležnice rabijo avtomobile, luksuz in kožuhe, zato hite jemati tam, kjer je še kaj.

Tako so sami začeli v svojem „Uradnem listu FLR Jugoslavije“ objavljati imena „pogrešanih“. Z uradno objavo o njih smrti pripade premoženje državi ali kratko: komunističnim barabam in barabicam. Objavljajo brez sramu, vsemu svetu v brk, kje in kako so ubijali, obenem pa tudi koristijo s svojimi materialističnimi nagoni nam beguncem, ker potrjujejo našo „Matico mrtvih“.

Poglejmo v naslednjih primerih:

Št. 21. Sedevčič Marija roj. Humar, rojena 25. 12. 1901 v Grgarju pri Gorici, stanujoče Grgar 111 je bila 7. 12. 1943

odpeljana od partizanske patrole in se od tedaj pogreša.

Št. 45. Mavec Jože, rojen 4. 2. 1918 v Čemšah Mirna peč, stanujoč Novo mesto, Ljubljanska 12, oženjem je kot domobranski oficir odšel 8. maja 1945 iz Novega mesta proti Radečam in se od takrat pogreša.

Št. 46. Murn Franc, rojen 24. 2. 1913 v Gor. Straži, stanujoč Dol. Straža 25, Novo mesto, se je leta 1945 kot domobranec javil oblastem ter se od 8. 8. 1945 pogreša.

Št. 22. Gubanc Alojzij, rojen 23. 8. 1918 v Vodica, stanujoč Vodice 58, je kot domobranec ob osvoboditvi pobegnil preko državne meje, nakar se je vrnil ter bil baje zajet ter odveden v taborišče v Teharjih. Od 25. 6. 1945 naprej se pogreša.

Ni treba pojasnil, ker je njihova ~~lastna~~ objava živ dokaz vsem onim, ki niso mogli verjeti v Teharje, Jelendol itd., da so jih v resnici pobili. In verjemite nam, da imajo komunisti točno „karakteristiko“ o vsaki mrtvi ali živi osebi. Pri vseh teh navedenih (zaradi značilnosti navedeni, iz stotine drugih) mankata samo dve besedici iz naše Matice mrtvih: — in ubit. Tega pač komunisti ne smejo objaviti, kljub svojim živalskim nagonom. Tako nam sami pomagajo v žalostni objavi nedolžnih žrtev mongolske kulture.

Mi pa zagotavljamo eno: poiskali se bodo krvoloki in njih pajdaši ter po teži grehov kaznovali. Pri tem ni važno, koliko časa bomo čakali. Pravici nihče ne bo ušel!

SKRIV A Č I

M. RADOŠ

I. KAKO SO SKRIV A Č I USTANOVLILI POSTOJANKO VAŠKE STRAŽE

Začenjamo daljši zanimiv roman „Skriv a č i“, ki zelo nazorno opisuje ves razvoj naše narodne borbe v komunistični revoluciji, kar bo tudi odličn prispevek za gradivo te za naš narod velike dobe. Ime avtorja g. župnika Martina Radoš nam že jamči za privlačnost, živahnost in zanimivost daljšega spisa.

Bregarjevi imajo zidanico daleč od vasi, ob pobočju, na drugi strani hriba. Od treh strani jo zakriva drevje, od sprednje pa mogočna brajda in dalje pred njo se spušča v dolino lep vinograd. Po letu, ko je vse v bujnem zelenju, si v dolini nihče ne more predstavljati, da se nad tem vinogradom za brajdo skriva Bregarjeva zidanica.

Ko so se po leti 1942 skrivali poštteni ljudje pred komunističnimi raz-

bojništvu, po šumah, kletah in hramih, so se tudi v tej zidanici skrivali poleg domačih, tudi drugi ljudje, dobro znani z Bregarjevimi.

Nekega poznega poletnega večera, ob luninem svitu, je bila zbrana v njenem zavetju večja resna družba samih prijateljev in v dno duše poznanih znancev. Med domačimi so bili tu navzoči: ata Marko, sin akademik-jurist Majk, običajni Bregarjevi kosci: Srečko, Ivan in Slavko, domača hči Štefka in njeni prijateljici Fani in Katica in še nekaj mladih mož in fantov — samih mišičastih moči. Vsi ti so na tajna ustna povabila prihiteli iz okoliških vasi na važen posvet.

„Prijatelji!“ otvori Bregarjev ata Marko posvet. „Prijatelji, sila grabi že v vrhove! Da nas duši, vsi občutimo na lastni koži! Da nas hoče naše zemlje lačni Italijan uničiti in pograbit našo zemljo, o tem vemo že dolgo. Da ne moremo od njegove trajne zasedbe pričakovati nič dobrega, smo prepričani. Počasi ali hitro bi nas dušil, dokler bi nas ne zadušil. Zgodovina zadnjih let — ki nam je še dobro v spominu — nam to dokazuje, kaj je delal s Primorci, Vipavci, Goričani, Istrijani itd. Iz groba nam pričajo žrtve iz Bazovice pri Trstu, od dne 6. septembra 1930, kako so padli v prerani grob štirje mladi hrasti — mladeniči — zaradi narodnostnega prepričanja po fašističnih streljih: Bidovec, Marušič, Miloš in Valenčič, da ne omenjam še nešteto drugih žrtev, stisk in trpljenja. Da Italijan tako počenja, bi se dalo še nekako razumeti, če pogledamo iz njegovega stališča: ker dela zase! Toda... to mi ne gre v glavo, da nas v taki stiski davi naš brat, da Slovenec ugonablja brata Slovenca. V čigav prid? V prid Slovencem? Kdo bo to verjel?... Do

sedaj se nekaj mesecev skrivamo... oprijeli smo se bilke potapljajočega... morda se bomo še nekaj dni. Toda, kaj bo na jesen, ko bo treba spravljati pridelke, ko nastopi deževno, mrzlo vreme? Zidanice nas ne bodo mogle več tako ščititi vseh, še manj pa gozdovi! Kaj potem?

„Puške!“ plane iz Ivana, ki je komaj zadrževal gnjev, „zagrabimo za puške in se branimo. Udarim najprvo na tistega, ki me tišči za vrat, drži napet revolver na čelu. In potem...“

„Puške! Puške!... Seveda!“ zagradi beseda Mate iz D. „Kje jo naj pa vzamem?“

„Jaz imam dve!“ se oglasi Andrej, oženjen mlad mož izpod hriba, „in lepo število nabojev, ...eno svojo, in več, kako sem prišel do druge? — Lani na veliko soboto zjutraj se je vračalo skozi našo vas nekaj skupin vojakov, Hrvatov iz bojišča iz Gorenjskega domov na Hrvaško. Več jih je imelo še puške in naboje. Bili so utrujeni, upadli in lačni. Prosili so hrane. Moja žena Rezka je ravno jemala peko kruha iz peči. Po svežem kruhu je zadišalo po kuhinji in veži. Seveda! Lačnim popotnikom je še temj slastneje zadišal. In...! „Brate, daj mi hlepčič kruha, dam ti puško!“ se željno obrne eden izmed njih do mene. Kakopak! Mene je imelo: „Puška zmirom prav pride; posebno v takih časih“ ...pa sem rekel ženi: „Rezi, daj mu daj revežu en hlebec, saj vidiš, kako je zgaran! Bom pa jaz malo zato pristradal!“... Hrvat je dobil hlebec svežega kruha, jaz pa dobro vojaško puško in še precej nabojev povrh! Mislim, da so prišli še po nekaterih hišah na ta način do pušk... To drugo ti odstopim, če hočeš, in še nekaj nabojev povrh.“

(Se bo nadaljevalo)

MATICA MRTVIH

379. Stepan Tone, domobranec, iz Čuril št. 22 pri Metliki, študent, star 24 let, vrnjen iz Vetrin v Teharje in tam ubit.

380. Benčina, poročnik, študent, vrnjen iz Vetrinja.

381. Lekšan Pepca, iz Klanca pri Sta-

rem trgu pri Rakeku, samska, trg. pomočnica, stara 21 let, vrnjena iz Vetrin v Teharje in tam ubita.

382. Turšič Anton, Kožljek 24, Begunje pri Cerknici, belogardist, ranjen 18. septembra 1942, umrl v bolnišnici v Logatcu, star 34 let.

Franc Rogljič

Kaplan France Malovrh

Polkovnik S. Peterlin

483. **Turšič Franc**, Kožljek 24, Begunje pri Cerknici, domobranec v 6. četi na Rakeku, vrnjen iz Vetrinja, star 32 let.

384. **Turšič Ivan**, Kožljek 24, Begunje pri Cerknici, domobranski kaplar v 47. četi Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 30 let.

385. **Turšič Jože**, Kožljek 24, Begunje pri Cerknici, domobranec 6. čete na Rakeku, vrnjen iz Vetrinja, star 27 let.

386. **Meden Janez**, Bezuljak 18, Begunje pri Cerknici, domobranec 47. čete Rupnikovega bataljona vrnjen iz Vetrinja, star 17 let.

387. **Meden Adolf**, Kožljek 25, Begunje pri Cerknici, domobranec 47. čete Rupnikovega bataljona vrnjen iz Vetrinja, star 20 let.

388. **Kranjec Franc**, Kožljek 12, Begunje pri Cerknici poročen, domobranec teške čete Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 43 let.

389. **Zobec Jože**, Dolenja vas pri Ribnici, 24 let star, sežgan na Laverci (gl. sliko).

390. **Bartol Franc**, župan v Loškem potoku, mučen in ustreljen leta 1944, oče 8 otrok, star 45 let.

391. **Košmrl Ludvik**, Hrib pri Loškem potoku, družinski oče, mučen in ustreljen, star 36 let.

392. **Ruparčič Janez**, Hrib pri Loškem

potoku, družinski oče, mučen in ustreljen, star 50 let.

893. **Turk Janez**, Retje pri Loškem potoku, oče 8 otrok, mučen in ustreljen, star 52 let.

394. **Košmrl Anton**, Mali log pri Loškem potoku, oče 8 otrok, mučen in ustreljen, star 45 let.

395. **Rigler Franc**, Podpoljane pri Ortneku, vrnjen iz Vetrinja in ubit v Kočevju.

396. **Kocjen Janez**, 29 let star, domobranski narednik, padel na Igu 1944.

397. **Anton Lovšin**, Goriča vas pri Ribnici, 21 let star, vrnjen iz Vetrinja.

Zavedno dekle je poslala za „Matico mrtvih“ 96 imen padlih in mučenih domobrancev in 9 slik. Priserčna hvala!

Kaj pa ta in oni! ta in ona — ali Vas nič ne gane, da v dolgi vrsti imen padlih in mučenih slovenskih domobrancev in žensk — ni nikogar iz Vaše vasi, fare, občine! In vendar jih toliko prhni na raznih moriščih! Ne zaslužijo li spomina?! Dvignite se že enkrat, pozvedujte, zbirajte in pošljite jih „Vestniku“!

Hvaležni vam bodo živi in mrtvi!

Correo
Argentino
Suc. Cód. A.
San Martín
Lib. Gral.

INTERES GENERAL
Concesión 4848